

Beekse schutters aangevallen in de Paardenstraat in 1710

door Jan van Helvoirt

De oudst bekende schutter in Beek is Wouter Janse de With. In 1650 was hij tevens herbergier in 'Stad Mechelen' of het 'Wapen van Mechelen' aan de Markt. In 1681 werd een nieuwe schutskooi aan de Beerten gebouwd en de schutter was toen Willem Wilborts. De Beekse schutter Willem van Eijndhoven, hij was in 1703 gehuwd met Pieternel de Cort, verzocht de Beekse president De Bosson om met de chirurgijn onmiddellijk naar zijn huis in de Paardenstraat te komen. Zijn zoontje Jasper lag ziek in bed *met groote pijn onder de corte ribben en sijnde in perijckel van te sterven*. Op vrijdag 14 juni 1717 was Jasper vrolijk uit school gekomen maar bij het huis van Hendrick Bosmans had Jan Lemmens hem hardhandig voorover geduwd. Hij viel ongelukkig op *de cant van de houten schooldoos* en snakte naar adem. Maar hij had een dag eerder zijn aanvaller met *een doorne stock* op zijn arm geslagen. De genoemde schutter Willem was, samen met Lambert Peter Bruers, een soort veldpolitie die ook loslopend vee moest opsporen en insluiten in de Schutskooi. Die van Beek stond eeuwenlang aan de Paardenstraat richting de Beerten op een strook gemeentegrond. Op 4 mei 1710 kwamen beide schutters in Beek in conflict met de smid Jan van Aelst uit Goirle en de molenaar Michiel Coppens uit Moergestel over het 'schutten van beesten'. In het grensgebied van Beek en Goirle zouden onze schutters Goirlese beesten hebben geschut en afgevoerd. De dienstdoende Bekenaren bezochten samen de herberg van Francis van den Bergh en zijn vrouw Digna in de Paardenstraat.

Nadat de aanvallers het 'roer' van Bruers probeerden af te pakken verlieten de Beekse schutters wijselijk de herberg maar zij werden door Coppens met een 'stock met een knots' en door Van Aelst met een 'mes in de mouw' achtervolgd. Met gespannen geweer moesten de schutters zich midden in de Paardenstraat verdedigen tegen de woeste Goirlese bruten die wild in het rond sloegen. Op het nippertje wisten ze het huis van Bruers binnen te vluchten, maar de vrouw van Peter Bruers smet de deur achter haar man meteen dicht. Willem van Eijndhoven stond nu alleen op straat en Coppens ging met zijn knots zo te keer alsof hij hem definitief de schedel zou gaan inslaan. De schutter dreigde hem overhoop te zullen schieten en Willem hoopte vurig op hulp van zijn collega. Die zette zijn roer binnen neer en ging met een pistool en een dikke stok weer naar buiten. Daarmee sloeg Bruers de smid uit Goirle 'onder de voet' en de Moergestelse molenaar verschillende keren op zijn hoofd.

Op dat openbare geweld midden in de Paardenstraat kwamen veel Bekenaren af en de omstanders wisten te voorkomen dat beide 'agressieve indringers' werden dood geslagen. De herbergierster, waar het tumult was begonnen, had wel geprobeerd om te voorkomen dat de twee aanvallers de schutters zouden achtervolgen. Zij had nog twee pintjes bier voor hen ingeschonken. Maar dat werkte alleen maar averechts, want zij smeten haar tegen de grond en zetten buiten de achtervolging in onder luid geschreeuw: *gij diefleijders en schrobbers wij sullen u opt lijf comen en geven u stockslagen!* Alle genoemde personen werden op het raadhuis ondervraagd door de Heer Jacobus Coenraedts. Hij was de Drossaerd, voorzitter van de schepenbank, van de Vrijheid van Hilvarenbeek.

In augustus 1723 wisten onze twee schutters nog gebroederlijk twee 'suigende lammeren' van de president van de schepenbank en bewoner van Kasteel Groenendaal te arresteren en op te sluiten. In 1734 ging Lambert Bruers alleen op pad en hij werd met een zwaar hout flink afgeslagen toen hij een 'kooy schapen' naar de Schutskooi bracht. Cornelis Naaijkens was in

1749 'schutter en toesiender' en hij moest ook een epilepticus in de gevangenis bewaken. Tot slot moeten we ook nog de schutter Willem Heeffter vermelden. Hij werd in 1788 met een zware klippel ernstig mishandeld door Jan van Raak. Heeffter had het paard van zijn baas Jan van de Broek naar de schutskooi gebracht. Maar had de opgetrommelde mr. Sebastiaan Rijken die verongelijkte Beekse boer ook niet ... een pak voor de 'broek' moeten geven?

De twee Beekse schutters werden in 1710 in de Paardenstraat hevig aangevallen